

6.4.11. gr. byggingarreglugerðar, nr. 112/2012, síðari breytingar reglugerðar nr. 1173/2012, 350/2013, 280/2014, 360/2016, 666/2016, 722/2017, 669/2018, 1278/2018 og 977/2020
Lög um mannvirki, nr. 160/2010

Skábrautir og hæðarmunur

Í grein 6.4.11 í byggingarreglugerð segir:

„**Meginregla:** Skábrautir fyrir hjólastóla skulu hannaðar þannig að þær séu þægilegar í notkun og öruggar.

Viðmiðunarreglur: Eftirfarandi viðmiðunarreglur gilda um hönnun skábrauta fyrir hjólastóla:

1. Skábrautir skulu að jafnaði ekki vera brattari en 1:20. Ef umferðarleið er styttri en 3 m er þó heimilt að halli skábrautar sé mest 1:12.
2. Sléttur láréttur flötur, að lágmarki 1,50 m x 1,50 m að stærð, skal vera við báða enda skábrautar.
3. Þar sem skábraut kemur að útidrym skal vera sléttur láréttur flötur utan opunar-svæðis dýra, a.m.k. 1,50 x 1,50 m að stærð. Þar sem umferð er mikil skal flöturinn vera a.m.k. 1,80 m x 1,80 m að stærð.
4. Þar sem jafnaður er hæðarmunur sem er meiri en 0,60 m skulu vera hvíldarpallar við a.m.k. hverja 0,60 m hækkun. Hvíldarpallur skal vera jafn breiður skábrautinni og a.m.k. 1,50 m að lengd eða 1,80 m þar sem umferð er mikil.
5. Ef nauðsynlegt er að breyta um stefnu í skábraut skal þar vera snúningsflötur með a.m.k. 1,80 m þvermáli.
6. Breidd skábrauta skal vera minnst 0,90 m og ekki minni en 1,30 m á lengri leiðum mælt á milli handlista.
7. Engar hindranir mega vera á skábrautum. Yfirborð skábrautar skal vera nægilega hrjúft til að það verði ekki hált í bleytu.
8. Vatnshalli (hliðarhalli), a.m.k. 1:50 (2%), skal vera á öllum flötum skábrauta utanhúss. Yfirborðsvatni skal veitt til hliðar og tryggt að ekki myndist svell á láréttum flötum í og við skábrautir. Þar sem því verður við komið skal setja snjóbræðslu undir yfirborð ef skábrautin er utanhúss og þá undir allri skábrautinni og nánasta umhverfi hennar.
9. Við hliðar skábrauta skal vera kantur (upphækkun) minnst 40 mm að hæð nema handrið sé þannig frágengið að hjólastóll geti ekki runnið út af skábrautinni.
10. Handrið skal vera beggja vegna við skábrautir með handlistum í 0,70 m og 0,90 m hæð. Ekki er þörf á handriðum á skábrautum sem jafna minni hæðarmun en 0,25 m og eru með minni halla en 1:20.
11. Handlisti skal ná 300 mm fram fyrir báða enda skábrautar og/ eða palls.
12. Hæðarmismunur við skábrautir skal auðkenna fyrir sjónskerta og blinda.
13. Lýsing skábrautar skal henta aðstæðum á svæðinu og fyrirhugaðri umferð.

Húsnæðis- og mannvirkjastofnun skal gefa út leiðbeiningar um framkvæmd þessarar greinar.“

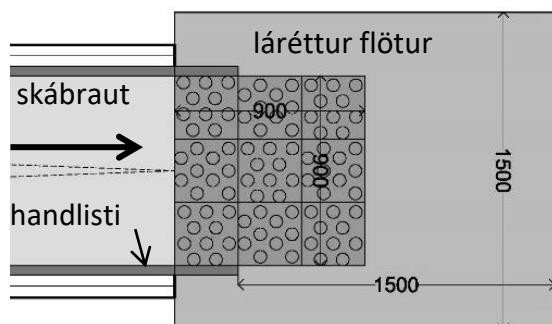
Leiðbeiningar

A Inngangur

Meginreglur eru ávallt ófrávíkjanlegar en viðmiðunarreglur eru frávíkjanlegar ef sýnt er fram á að aðgengi og öryggi sé tryggt með jafngildum hætti og meginregla viðkomandi ákvæðis uppfyllt. Í slíkum tilvikum skal hönnuður skila með hönnunargögnum greinargerð þar sem gerð er grein fyrir því og rökstutt með hvaða hætti meginregla ákvæðisins er uppfyllt og aðgengi og öryggi tryggt.

B Viðmiðunarreglur

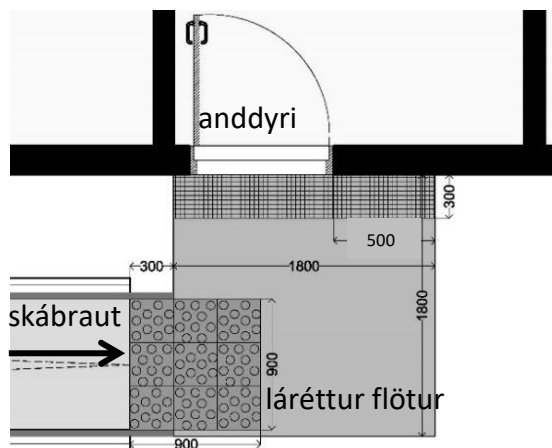
1. töluliður 6.4.11 gr.: Forðast skal eins og unnt er að hafa skábrautir brattari en 1:20 (5,0 %) á leiðum undir 3 m að lengd og ef það er ekki unnt þá skal hallinn ekki vera meiri en 1:12 (8,3 %).
2. töluliður 6.4.11 gr.: Þessi stærð á láréttum fleti tryggir að flestir hjólastólar geti snúið við.

Mynd 1. Dæmi um láréttan flöt við báða enda skábrautar, öll mál í mm

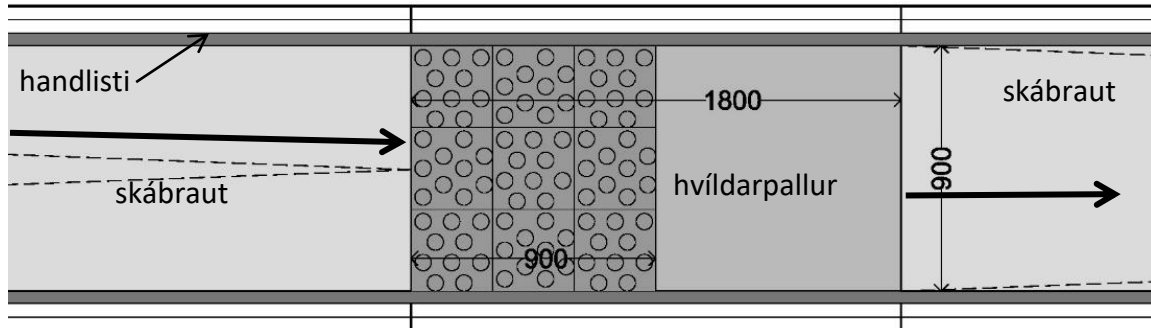
3. töluliður 6.4.11 gr.: Tveir hjólastólar geta mæst auðveldlega og rafknúinn hjólastóll snúið á 1,8 x 1,8 m fleti.

Sjá nánar um ákvæðið á mynd 2.

Mynd 2. Dæmi um láréttan flöt við útidyr 1,8 x 1,8 m. Öll mál í mm

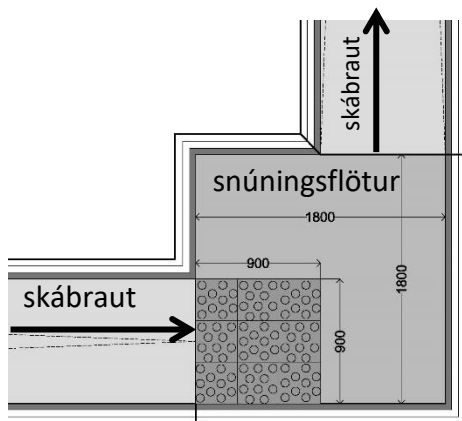
- 4** 4. töluliður 6.4.11 gr.: Hvíldarpallur skal vera við hverja 12 metra skábrautar með halla 1:20 (5 %). Flestir hjólastólanotendur geta komist 12 m án hvíldarpalls.

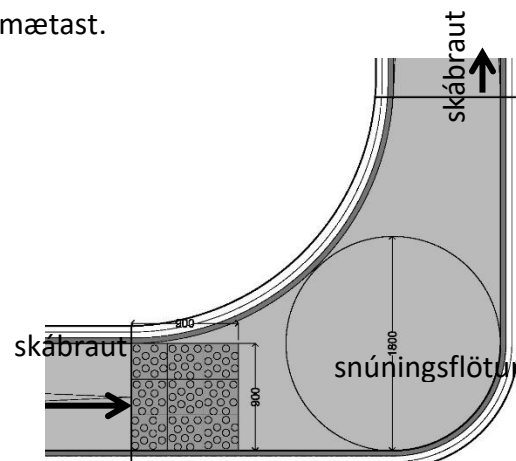
Mynd 3. Dæmi um hvíldarpall 1,80 m að lengd, öll mál í mm

- 5** 5. töluliður 6.4.11 gr.:

1,80 m breidd er nægjanleg fyrir tvo hjólastóla að mætast.

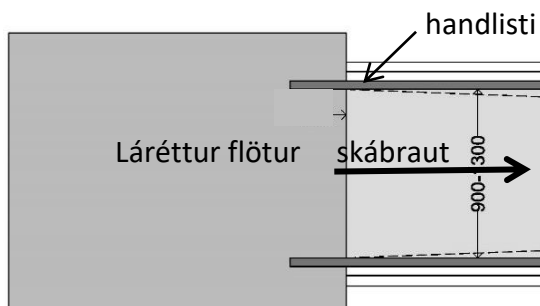

Mynd 4. Dæmi um snúningsflöt, öll mál í mm

Mynd 5. Dæmi um snúningsflöt, öll mál í mm

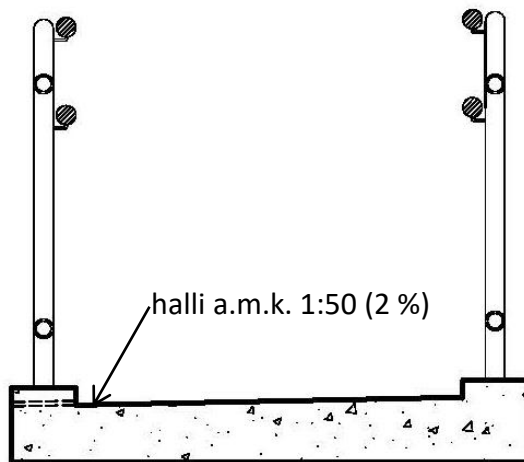
- 6** Í 6. tölulið 6.4.11 gr. segir: „Breidd skábrauta skal vera minnst 0,90 og ekki minni en 1,30 m á lengri leiðum mælt á milli handlista.“

Mynd 6. Breidd skábrauta, öll mál í mm

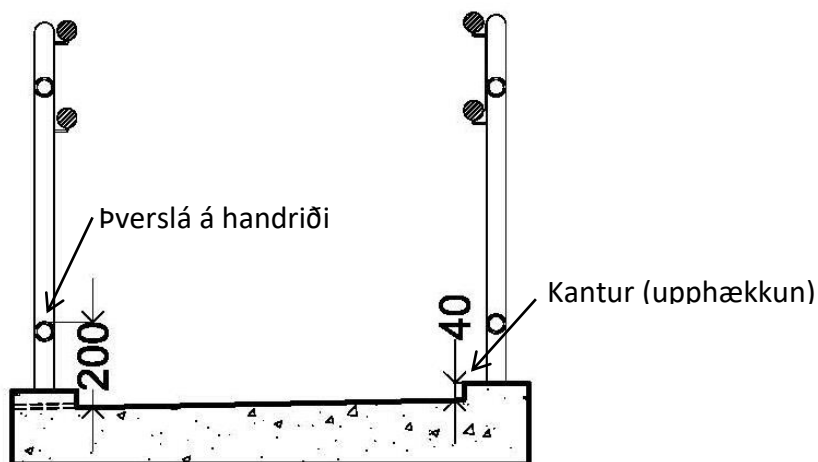
- 7** Í 8. tölulið 6.4.11 gr. segir: „Vatnshalli (hliðarhalli), a.m.k. 1:50 (2%), skal vera á öllum flötum skábrauta utanhúss. Yfirborðsvatni skal veitt til hliðar og tryggt að ekki myndist svell á láréttum flötum í og við skábrautir. Þar sem því verður við komið skal setja snjó-

bræðslu undir yfirborð ef skábrautin er utanhúss og þá undir allri skábrautinni og nánasta umhverfi hennar.“

Mynd 7. Vatnshalli (hliðarhalli)

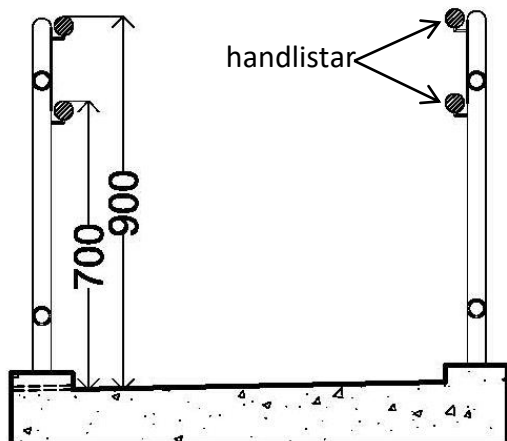
- 8 9. töluliður 6.4.11 gr.: Samfelldur kantur að minnsta kosti 40 mm hár, verður að vera beggja vegna skábrauta, þannig að hjólastólar, barnavagnar og kerrur renni ekki út af. Kanturinn er mikilvæg leiðarlína fyrir þá sem nota Hvíta stafi (þreifistafi). Einnig er hægt að vera með vörn innbyggða í handriðið og skal hún vera að minnsta kosti 200 mm há.

Mynd 8. Dæmi um Kant (upphækkun)

- 9 10. töluliður 6.4.11 gr.: Handrið eiga að vera beggja vegna skábrautar því hjólastólanotandi þarf, af öryggisástæðum, að geta gripið um báða handlistana til þess að vege sig upp. Hætta er á að stóllinn snúist og velti ef aðeins er handrið/ handlisti öðrum megin. Auk þess eru tvö handrið nauðsynleg fyrir þá sem nota Hvíta stafi. Á hvort handrið skal setja tvo handlista í tveimur mismunandi hæðum. Annar handlistinn fyrir gangandi vegfarendur í 0,90 m hæð frá gangfleti lóðrétt upp á efri brún handlista og hinn fyrir hjólastólanotendur í 0,70 m hæð. Til þess að ná góðu gripi um handlistann þarf hann að vera sem næst hringlaga með þversnið 45 mm.

Ekki er þörf á handriðum á skábrautir sem brúa hæðarmun minni en 0.25 m og eru með minni halla en 1:20. Þó skal ætíð hafa handrið á skábrautum við innganga í byggingar. Handrið á skábrautum verða, eins og tröppuhandrið, að vera úr traustu efni sem veitir gott grip. Litur þeirra þarf að greinast vel frá litum umhverfis.

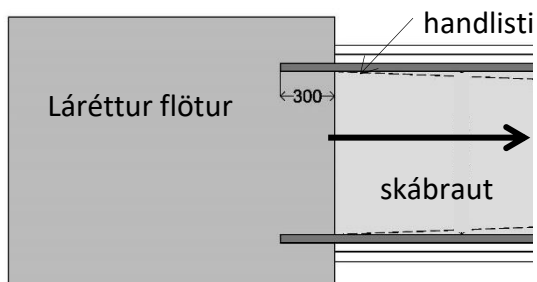

Mynd 9. Hæð handlista, öll mál í mm

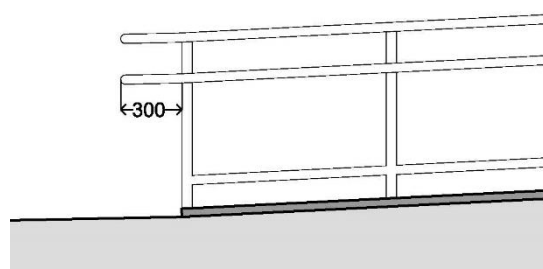

Mynd 10. Dæmi um skábraut innanhúss. Flott leyst en vantar að setja annan lit á handlista til að aðgreina betur frá umhverfinu og það vantar 300 mm framlengingu á handlistunum fram fyrir skábraut

- 10** 11. tölulið 6.4.11 gr.: Þetta hjálpar þeim sem eru með hreyfihamlanir og einnig sjónskertum einstaklingum því þá nær handriðið niður að hvíldarpalli/ láréttum fleti.

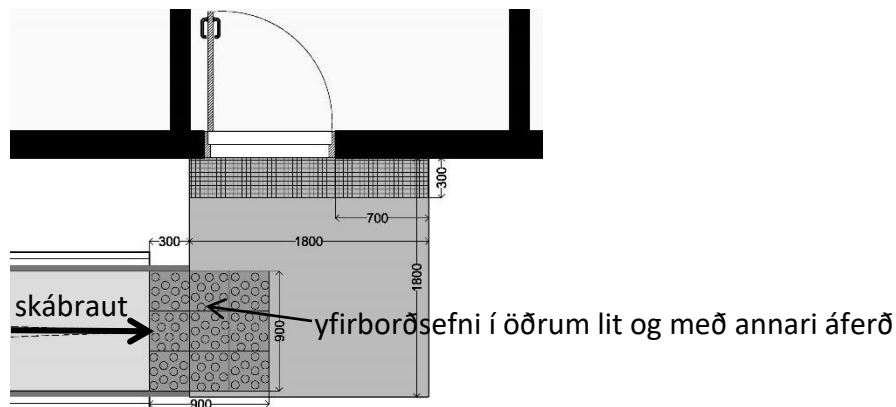

Mynd 11. Dæmi um handlista sem fer 300 mm fram fyrir skábraut

Mynd 12. Dæmi um snið í skábraut með handlista sem fer 300 mm fram fyrir enda skábrautar

- 11** 12. töluliður 6.4.11 gr.: Fyrir enda að ofanverðri skábraut skal leggja annarskonar yfirborðsefni í lit og áferð, 0,9 m lengd frá efstu brún skábrautar og alla breidd hennar. Þetta er gert til að fólk með sjónskerðingu geti varað sig á að hæðarmunur sé framundan. Sjá mynd 13.

Mynd 13. Dæmi um hæðarmunur við skábraut, öll mál í mm

Sjá nánar leiðbeiningu nr. 6.2.2.

- 12** 13. töluliður 6.4.11 gr.: Skábrautir skulu vera meira lýstar en aðrar gönguleiðir til að fólk með sjónskerðingu sjái þær betur. Lýsing þarf að vera góð og jöfn á alla fleti skábrautar og gefa til kynna hvar hún liggur.

Yfirlit yfir breytingar sem gerðar hafa verið á leiðbeiningunni:

Útgáfa	Lýsing á breytingu:	Dags.
1.0	Á ekki við	22.6.2012
2.0	Tilvísanir settar inn og 2. breyting byggingarreglugerðar	5.7.2013
3.0	3. breyting byggingarreglugerðar	15.7.2014
3.1	Letur stækkað og úrehtar tilvísanir fjarlægðar	19.6.2018
3.2	Úrehtar tilvísanir fjarlægðar	27.6.2019
3.3	Tilvísanir fjarlægðar	30.9.2019
3.4	MVS breytt í HMS	5.2.2020
2.5	Yfirlit yfir breytingar og texti lagfærður	22.12.2020